Energimyndigheten

2026

Övningspaket för att stärka energisektorns förmåga inför kriser och krig

Gas

Övningspaket Fjärrangrepp

Innehåll

Därför övar vi!		**3**
Gemensamma övningsbestämmelser		**4**
Instruktion för genomförande		**5**
Scenario: Fjärrangrepp mot svenskt territorium – påverkan i regionen		**6**
Moment	**Störningar i system och observationer av drönare**	**7**
	Drönarattacker och påverkan på gasflöden	**8**
	Uthållighet under pågående angrepp	**9**
	Upprepade angrepp och försvårad återställning	**10**
Reflektion och utvärdering		**11**

Därför övar vi!

Energiförsörjningen har en avgörande betydelse för samhällets funktionalitet och för att skydda liv, hälsa och samhällets motståndskraft vid olika typer av samhällskriser. Energiförsörjningen måste fungera både i vardagen, under fredstida samhällskriser och krig.

Alla energibolag har en viktig roll. Övning är ett effektivt sätt att stärka den mentala förberedelsen inför olika typer av störningar och underlätta identifiering av förebyggande åtgärder som gör det möjligt att upprätthålla verksamheten även under störda förhållanden.

I takt med den ökade digitaliseringen skapas nya sårbarheter och nya hot. Samtidigt medför klimatförändringarna att tidigare kända hot kan få mer omfattande konsekvenser och bli mer frekventa.

De senaste åren har även det säkerhetspolitiska läget försämrats i Sveriges närområde. Sammantaget innebär det att vikten av att stärka motståndskraften för olika typer av störningar i energiförsörjningen får ökad betydelse.

Gemensamma övningsbestämmelser

För att ha en enad utgångspunkt inför övningen är det viktigt att diskutera och enas om vilka förhållningsregler som ska gälla under dagen.

Syfte och mål

- Vad vill ni uppnå med dagens övning?
- Vilka förmågor eller frågeställningar ska ha särskilt fokus?

Exempel:

”Vi ska öka vår förståelse för vår roll inom totalförsvaret” eller ”Vi ska öva prioritering av resurser under störda förhållanden.”

Förhållningssätt

- Hur vill ni att deltagarna ska agera under övningen?
- Hur säkerställer ni ett öppet och konstruktivt deltagande?

Exempel:

“Alla ska ges möjlighet att komma till tals” eller “Vi är lösningsorienterade om scenariot innehåller oklarheter.”

Övrigt

- Finns det andra praktiska eller gemensamma spelregler som ni vill komma överens om?

Exempel:

“Mobiltelefoner på ljudlöst” eller “Frågor och förtydliganden uppmuntras under hela övningen.”

Informationssäkerhet

- Säkerställ att ni använder ändamålsenliga lokaler och hjälpmedel utifrån hur skyddsvärd information som ska avhandlas.
- Bevaka löpande under övningen om det finns risk för att skyddsvärd information röjs till obehörig och pausa i så fall den diskussionen.
- På Energimyndighetens, Säkerhetspolisens och Försvarshögskolans hemsidor finner du mer information om säkerhetsskydd och informationssäkerhet.

Instruktion för genomförande

1 Läs grundscenariot

- Läs igenom scenariots grundläge.

2 Genomför momenten

- Gå igenom momenten ett i taget.
- Varje moment beskriver en möjlig händelseutveckling som utmanar verksamhetens förmåga.
- Ni kan genomföra hela scenariot eller välja de moment som är mest relevanta utifrån era behov och den tid ni har tillgänglig.

3 Diskutera frågorna

- Till varje moment finns diskussionsfrågor inom tre perspektiv:
- Reaktivt – Hur hanterar ni situationen här och nu?
- Proaktivt – Vilka förberedelser, planer och förmågor bör finnas på plats?
- Ett samlat totalförsvar – Hur påverkas ert ansvar och ert bidrag till totalförsvaret?

4 Utvärdera

- Anteckna löpande åtgärder som identifieras under diskussionerna och säkerställ att dessa följ upp efter övningen.

Mer information om utvärdering efter övningen återfinns i Underlag för utvärdering av övning

Kom ihåg!

- Anpassa scenarier, moment och frågor utifrån er organisation, era beroenden och era förutsättningar.
- Det är inte nödvändigt att besvara alla frågor. Fokusera på de diskussioner som ger mest värde för verksamheten.
- Frågor märkta med ”Utveckla scenariot och anpassa till er verksamhet” kräver att ni kompletterar scenariot med detaljer som speglar den egna verksamhetens förutsättningar, beroenden och geografiska förhållanden. Detta är i praktiken relevant för hela övningen, men är särskilt viktigt för dessa frågor och de efterföljande frågorna inom momentet.

Scenario

Fjärrangrepp mot svenskt territorium
– påverkan i regionen

Det säkerhetspolitiska läget har försämrats över tid och hotbilden mot Sverige har blivit mer konkret. En antagonistisk stat använder samordnade metoder för att påverka Sveriges motståndskraft och förmåga att upprätthålla samhällsviktig verksamhet.

Som en del av detta genomförs fjärrangrepp mot svenskt territorium. Angreppen riktas mot kritisk infrastruktur, däribland energisystem, i syfte att skapa störningar, osäkerhet och försämrad funktion i samhället.

Gasförsörjningen är en viktig del av energisystemet, särskilt för industriella processer, energiproduktion och andra verksamheter med betydelse för totalförsvaret.

I regionen finns funktioner kopplade till gasförsörjning såsom nät, reglerstationer, lagring och system för övervakning och styrning. Under en period har det förekommit ökad aktivitet i anslutning till dessa, inklusive observationer av obemannade farkoster.

Det finns samtidigt indikationer på att system kopplade till energiförsörjning kan vara föremål för påverkan.

Situationen präglas av en riktad hotbild mot funktioner som är avgörande för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och stödja totalförsvaret.

Moment 1:
Störningar i system och observationer av drönare

Förmågor som övas

- Skapa lägesbild
- Identifiera påverkan i egen verksamhet
- Hantera säkerhetshot

Momentbeskrivning

Störningar uppstår i system för övervakning och styrning av gasflöden. Data är ofullständig, fördröjd eller motsägelsefull, vilket gör det svårt att avgöra aktuellt driftläge.

Samtidigt rapporteras observationer av drönare i närheten av gasrelaterad infrastruktur, exempelvis reglerstationer eller andra kritiska punkter i systemet.

Osäkerheten är stor kring vad som är påverkat och hur händelserna hänger ihop. Olika delar av organisationen får olika bilder av läget.

Ni behöver snabbt skapa en gemensam lägesbild och identifiera vilka funktioner som är kritiska att upprätthålla.

Diskussionsfrågor:

Reaktiva

- Vad i vår verksamhet är påverkat just nu? *Utveckla scenariot och anpassa till er verksamhet.*
- Hur hanterar vi observationer av drönare?
- Vad behöver vi göra direkt för att skapa en lägesbild?
- Vilka aktörer behöver vi samverka med?

Proaktiva

- Vilka funktioner är mest kritiska i vår gasverksamhet?
- Hur säkerställer vi drift vid bortfall av systemstöd?
- Hur hanterar vi hot kopplade till drönare och övervakning?
- Vilka reservrutiner finns?
- Vad behöver stärkas i vår beredskap?

Ett samlat totalförsvar

- Vilken roll har vi i totalförsvaret i detta läge?
- Hur bidrar vi till att upprätthålla kritiska funktioner?
- Hur rapporterar vi lägesbild och händelser?

Moment 2:
Drönarattacker och
påverkan på gasflöden

Förmågor som övas
- Hantera fysisk påverkan
- Säkerställa flöden
- Prioritera användning

Momentbeskrivning
Riktade angrepp genomförs med drönare mot delar av gasinfrastrukturen, exempelvis reglerstationer, mätpunkter eller andra kritiska komponenter. Skador uppstår som påverkar gasflöden och tryck i nätet.

Samtidigt kvarstår störningar i övervakningssystemen, vilket gör det svårt att fullt ut kontrollera och styra gasflödena.

Leveranser till användare påverkas och det uppstår osäkerhet kring tillgången i olika delar av systemet.

Ni behöver hantera konsekvenserna av angreppen, säkerställa drift så långt som möjligt och prioritera hur tillgänglig gas ska användas.

Diskussionsfrågor:

Reaktiva
- Vad har inträffat och vilka delar av systemet är påverkade? *Utveckla scenariot och anpassa till er verksamhet.*
- Hur påverkas våra gasflöden och leveranser?
- Vad behöver vi göra direkt för att upprätthålla drift?
- Hur prioriterar vi mellan olika användare?
- Hur säkerställer vi säkerheten för personal och anläggningar?

Proaktiva
- Hur robust är vår infrastruktur mot denna typ av angrepp?
- Vilka alternativa lösningar finns vid bortfall?
- Hur kan vi omfördela flöden?
- Hur arbetar vi med skydd av anläggningar?
- Vad behöver stärkas framåt?

Ett samlat totalförsvar
- Hur säkerställer vi gasleveranser till totalförsvaret?
- Hur prioriterar vi mellan civila och militära behov?
- Hur samverkar vi med andra aktörer vid angrepp?

Moment 3:
Uthållighet under pågående angrepp

Förmågor som övas
- Uthållighet
- Kontinuitet
- Anpassning till krigsliknande förhållanden

Momentbeskrivning
Angreppen fortsätter över tid och läget i regionen är fortsatt ansträngt. Delar av infrastrukturen är skadade och systemstödet är begränsat eller opålitligt.

Gasflöden är instabila och tillgången varierar. Verksamheten behöver bedrivas under förhållanden som liknar ett väpnat angrepp, med återkommande störningar och hot.

Organisationen behöver arbeta med manuella rutiner, tydliga prioriteringar och nära samverkan med andra aktörer.

Ni behöver säkerställa att gasförsörjningen fungerar över tid och att verksamheten kan bidra till totalförsvaret trots ett fortsatt högt hotläge.

Diskussionsfrågor:

Reaktiva
- Vad behöver vi göra för att upprätthålla drift?
- Hur prioriterar vi över tid?
- Hur säkerställer vi resurser och bemanning?
- Hur kommunicerar vi i detta läge?

Proaktiva
- Hur länge kan vi upprätthålla leveranser under dessa förhållanden?
- Vilka kontinuitetsplaner behöver aktiveras?
- Hur anpassar vi organisationen till ett långvarigt angrepp?
- Vilka resurser behöver vi säkra?
- Vad behöver förändras framåt?

Ett samlat totalförsvar
- Hur bidrar vi till totalförsvaret under pågående angrepp?
- Hur säkerställer vi gasförsörjning till kritiska funktioner?
- Hur anpassar vi verksamheten för att stödja totalförsvaret över tid?

Moment 4:
Upprepade angrepp och försvårad återställning

Förmågor som övas

- Hantera återkommande angrepp
- Skydda personal i operativ verksamhet
- Anpassa arbete till osäkert läge

Momentbeskrivning

Angreppen fortsätter i nya vågor. Anläggningar som tidigare skadats riskerar att träffas igen.

Det osäkra säkerhetsläget gör att arbete med reparationer fördröjs eller avbryts. Detta innebär att återställning tar längre tid och att störningarna i er verksamhet kvarstår.

Diskussionsfrågor:

Reaktiva

- Hur påverkas pågående reparationer av det osäkra läget?
- Vilka arbeten kan genomföras och vilka fördröjs?
- Hur påverkas personalens möjlighet att arbeta säkert?
- Vilka konsekvenser får fördröjd återställning?
- Hur samverkar ni med andra aktörer kring säkerhet och tillträde?

Proaktiva

- Hur förbereder ni er för att arbeta under återkommande angrepp?
- Har ni riktlinjer för arbete i osäkert säkerhetsläge?
- Hur planerar ni för att skydda personal i operativt arbete?
- Vilka alternativa arbetssätt finns vid begränsad tillgång till anläggningar?
- Finns det tillräckliga resurser och förnödenheter för att stödja en långvarig krisledningsinsats, där personal kan behöva vistas och arbeta på plats under en längre sammanhängande period?

Ett samlat totalförsvar

- Hur upprätthåller ni er förmåga att bidra till totalförsvaret trots osäkert läge?

Reflektion och utvärdering

- Hur känns det nu?
- Vilka är våra styrkor?
- Vilka är våra förbättringsområden?
- Vad tar vi med oss i vår organisation framåt?

Tips!
Se och inspireras av det framtagna underlaget för utvärderingen.

Energimyndigheten

Materialet har tagits fram av 4C Strategies
på uppdrag av Energimyndigheten

Statens energimyndighet, juli 2026
ET 2026:07
ISSN 1403-1892
ISBN (pdf) 978-91-7993-295-4